

Teppo Ritari 16.4.2024

SS 17.9.2023

”Näkemyserot ovat vähintään kuin yö ja päivä”

Perussuomalaisen Markus Jukaraisen mielestä Kuopiossa ei ole rasismia, peruskansainvälisen Adam Al-Sawadin mielestä on.

Pertti Ruohonen

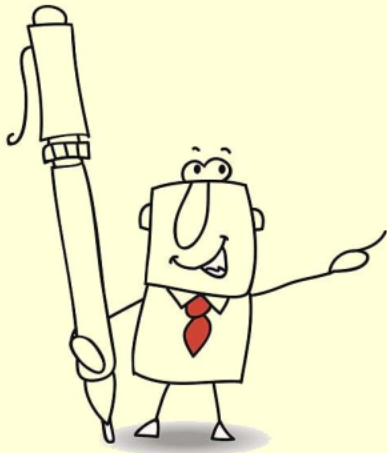
KATSOMUS

Maailmankatsomus (Organized worldview)

- Uskonnolliset katsomukset
- Sekulaarit katsomukset

Elämäncatsomus (Personal worldview)

- **Yksilön** perimmäiset arvot ja ymmärrys todellisuuden luonteesta,
- Keino, jonka avulla **yksilö** hahmottaa ympäröivää todellisuutta ja antaa sille merkityksiä.

Yksilön katsomus konstituoituu monista lähteistä ja ideologioista ja on osittain tiedostamaton tapa tulkita maailmaa ja sen ilmiöitä.

Katsomukset vaikuttavat kaikessa yhteiskunnallisessa toiminnassa ohjaten valintoja, arvoja ja asioita, joita ihmiset kannattavat ja joiden mukaan he toimivat.

Elämäncatsomus on tapa jäsentää ja hahmottaa maailmaa.

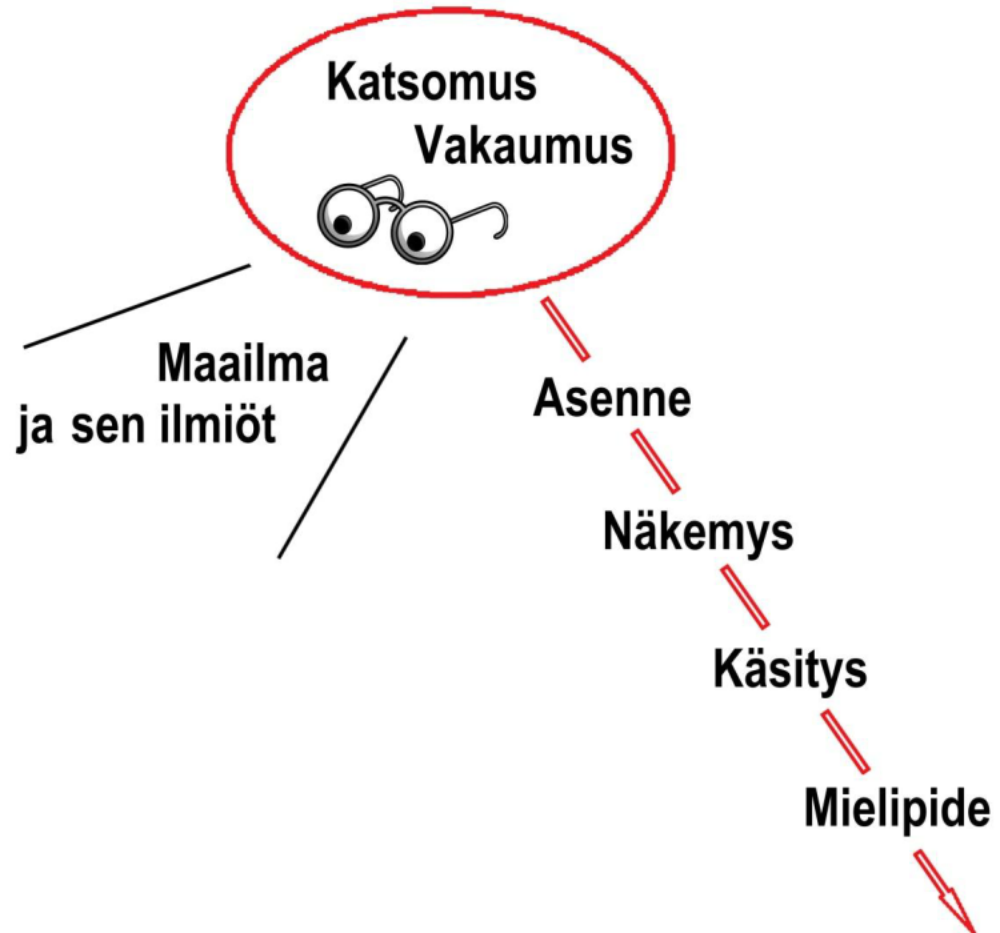
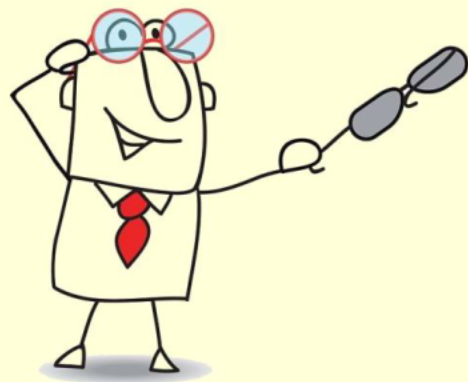

KATSOMUSTEN TORJUMINEN ?

Kukaan ei voi olla vailla mitään katsomusta, oli se sitten tiedostettu tai tiedostamaton.
Immanuel Kant: Emme tiedä, millainen maailma on itsessään (das Ding an sich) -
tiedämme vain, millainen maailma on meille (das Ding für uns).

TULKINTA

HAVAINTOJEN LUOTETTAVUUS?

- Loch Nessin rannikolla lomaillut Chie Kelly on onnistunut kuvaamaan järven pinnassa uiskennelleen salaperäisen olennon. (Iltaalehti 2.9.2023)

NÄKEMYSTEN MUUTTAMINEN ?

- Nathan Ballantyne 2019 *Knowing Our Limits*:
"Aivot ovat neuropsykologisesti virittyneet suojelemaan kantajaansa. Siihen kuuluu aivojen tapa vahvistaa **vanhastaan omaksuttuja uskomuksia**, mukaan lukien harhaanjohtavia sellaisia."

- Tähän liittyy myös ihmiselle luontainen "**edunvalvonta**", eli itseä hyödyttävien käsitysten suosiminen.

POLIITTISET IDEOLOGIAT

- Poliittista toimintaa ohjaava aatejärjestelmä
- Poliittinen ideologia on joukko ajatuksia, uskomuksia, mielipiteitä ja arvoja, jotka
 - 1) ilmaisevat toistuvaa kaavaa, 2) etsii kannatusta, 3) pyrkii muuttamaan yhteiskuntaa omanlaisekseen.
- Näistä kolmea keskeisintä kutsutaan toisinaan myös makroideologioiksi:
 - Liberalismi
 - Sosialismi
 - Konservatismi

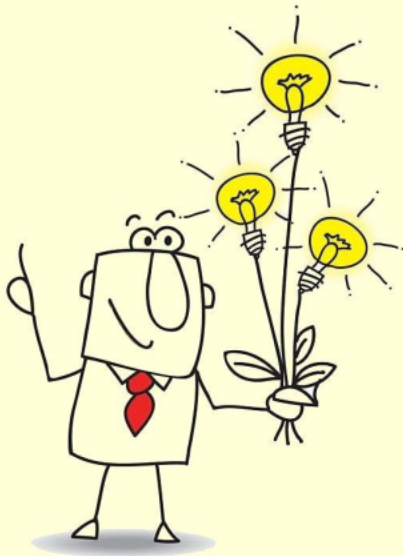
TOTALITAARISET IDEOLOGIAT

Yhteiskuntajärjestelmä on totalitaristinen jos koko yhteiskunta on valjastettu yhden hallitsevan ideologian taakse. Tähän liittyy ihmisoikeusrikkomuksia, vapauden ja yksilöllisyyden riistoa, pakkovaltaa. Ylin ja ehdoton auktoriteetti on johtajalla/ valtiolla:

- Fasismi
 - Kansallissosialismi/ Natsismi
- Kommunismi
 - Stalinismi/ Putinismi

MIKROIDEOLOGIAT

- Viimeisimpien vuosikymmenien aikana esiin on tullut uusia kapea-alaisia ideologioita, mm:
 - Vihreä liike/ ekologismi
 - Etnonationalismi
 - Libertalismi (~markkinaliberalismi)
 - Woke
 - Intersektionaalinen feminismi
 - USA:n uskonnollinen fundamentalismi
 - Monet yhden asian aatteet, joissa ideat ovat muodostuneet opinkappaleiksi...

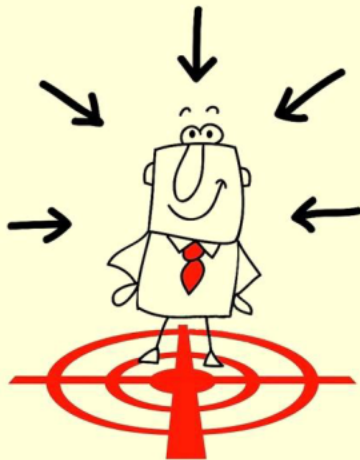
IDEOLOGIOIDEN VARJOPUOLIA

- Ideologia jäsentää ajattelua, mutta se myös jäykistää. Erityisesti muuttuneissa olosuhteissa ideologiaan tarrautuminen voi kääntyä haitalliseksi:
 - Taksijuudistus
 - Ukrainan sodan aiheuttama energiakriisi ja Saksan vihreät
 - Mielenterveyspotilaiden siirto avohoitoon 1980-luvulla
 - Inklusio peruskoulussa
 - Hoitajamitoitus
 - Lähihoitajan rokotusoikeus
 - Ylemmän AMK-sosionomin kelpoisuus
 - Vammaispalvelulaki (diagnoosivapaa-ajattelu)
 - Sukupuolineutraalit urheilukisat
 - Veljemies ja Siskotyttö → Kunniankantajat?

KATSOMUSTIETOISUUS

Ideologioiden arviointi edellyttää katsomustietoisuutta. Sen muodostumisen osia ovat:

- Katsomusten tuntemus
- Lähdekriittisyys
- Moninäkökulmaisuus
- Empatiakyky
- **Itsereflektio!**

Jos henkilöllä on hyvä katsomustietoisuus, hän ei ole altis asiattomille vaikutusyrityksille, mutta toisaalta hän pystyy ymmärtämään erilaisia katsomuksia ja kohtaamaan rakentavasti niitä edustavia ihmisiä.

ROTARY - OSA KATSOMUSTAMME

Rotaryn arvot: toveruus, rehellisyys, moninaisuus, palvelu, johtajuus

Rotaryn tavoitteena on

- 1) Rakentaa ystävyysverkostoa;
- 2) Toimia tehokkaana palvelu- ja hyväntekeväisyysjärjestönä;
- 3) Lisätä kaiken rehellisen työn arvostusta ja kunnioittaa jokaisen rotarin ammattia ja ammattimoraalia;
- 4) Kannustaa jokaista rotaria toteuttamaan palvelun ihanteita yksityiselämässä, ammatissa ja yhteiskunnallisessa toiminnassa;
- 5) Edistää kansainvälistä yhteisymmärrystä, suvaitsevaisuutta ja hyvää tahtoa.

Service Above Self! One Profits Most Who Serves Best!

Ideologia

hyvä renki – huono isäntä